

OBRA D'ASSISTÈNCIA MÈDICA DE L'INSTITUT DE
LA DONA QUE TREBALLA», ORGANISME DE LA
«CAIXA DE PENSIONS PER A LA VELLESA
I ESTALVIS»

•
pel Dr. F. ROVIRA i RIBAS

Una de les característiques de la vida moderna és la previsió i mutualitat, per això tots els partits polítics de les nacions civilitzades inclouen en llur programa, dintre de les reformes socials, les qüestions de segur i una de les branques, potser la més important, la de malaltia, constitueix la raó d'ésser de l'«Institut de la Dona que Treballa» que ultra vetllar per ella en cas de malaltia cura de donar-li un treball adequat per complet a la seva manera d'ésser, car les qualitats morals que posseeix com són: amor, feblesa, paciència, etc., són les més indicades i àdhuc necessàries per a l'assistència dels malalts.

HISTORIA DE LA INSTITUCIÓ

En l'any 1901, essent Bisbe de Barcelona el Dr. MORGADES va constituir-se el «Montepío de Santa Madrona» en la fundació i desenrotllament de la qual tant es va distingir el Dr. GAYETÀ SOLER (a. c. s.) pel zel que demostrà i que des d'aquella data fins a sa mort, esdevinguda en Gener de 1918, ocupà el càrrec de consiliari d'aquesta institució, que avui compta amb més de 6,000 associades.

Aquesta dada demostra la importància de la institució, adquirida per l'activitat i zel d'aquells que han sigut els seus directors, que no han tingut treva ni repòs per proporcionar els

majors aventatges i benestar a la dona que té necessitat de treballar.

Amb aquesta idea i tenint en compte que en les grans ciutats hi ha un nombre molt gran de noies que estan apartades de la seva llar, és perquè es va posar en pràctica la creació d'una «Casa de família» per a dites associades, on, per un preu mòdic, reben hostatge i hom cura de la seva formació física, intel·lectual i moral. El nombre d'associades que constantment s'hostatgen en aquesta «Casa de Família», és de 150, sense comptar les institutries, dames de companyia i altres noies que, trobant-se accidentalment sense col·locació, s'acullen als aventatges que aquesta associació els proporciona.

Però no va parar aquí l'acció de la Junta, composta de persones, totes elles meritíssimes i que no reparen en sacrificis per proporcionar benestar a aquesta classe, per altra banda tan oblidada i tan explotada per la nostra societat, sinó que els va proporcionar altres beneficis, com la borsa de treball, nocions de cultura, estalvis, etc.

La creació de cada una d'aquestes seccions, suposa un treball immens; puix que, ja sabem tots, que aquestes coses, que essencialment són tan bones i desinteressades, la maldat humana no hi posa més que dificultats i trabes, que aquesta digníssima Junta sempre ha pogut vèncer.

En totes les grans ciutats, els progressos de la maquinària han fet que hom pogués substituïr per aquesta gran part de la mà d'obra, i així les noies joves de Barcelona van sucumbir a la llei de l'oferta i la demanda, i no van tenir més remei que treballar molt a canvi d'un petit jornal, i d'aquí la gran relaxació de costums. En vista d'això, el «Montepío de Sta. Madrona», que, com hem dit sempre, s'ha preocupat del benestar de la classe treballadora i coincidint amb aquella epidèmia tifoidea del 1914, que difícilment podrem oblidar, de què fou víctima la ciutat de Barcelona i en la qual a centenars de malalts els mancà l'assistència de persones aptes, es va proposar de crear un cos d'Infermeres, el primer a Catalunya, puntualitzant els estudis d'aquesta professió, adoptant com a programa el que va aprovar per R. O. de 25 d'Abril de 1915 el Ministeri d'Instrucció pública, descobrint així un nou horitzó, digne i honrat, d'activitat femenina.

En l'any 1919 es construí una Clínica, on podien, en cas de

malaltia, acudir les associades, instal·lada amb tots els avenços que la ciència recomana.

Per fi, en Març de 1920, el «Montepío de Santa Madrona», amb totes les seves seccions, passà a formar part de l'«Obra d'acció femenina» de la «Caixa de pensions per a la vellesa i estalvis», quedant constituït l'«Institut de la dona que treballa», que va estenent la seva acció per tot Catalunya, car avui ja compta amb sucursals en les poblacions d'Igualada, Vilafranca i també ha quedat ja constituïda la de Girona, sots el patronat de la Biblioteca popular.

FINALITATS I MITJANS AMB QUÈ COMPTA L'INSTITUT DE LA DONA QUE TREBALLA

Què és, doncs, el que es proposa l'«Institut de la dona que treballa»? La finalitat d'aquesta institució és completament diferent de totes les que fins avui funcionen. Aquí, en el nostre país, on els governants es preocupen tan poc de la ciència i els particulars tenen tan poca afició a fundacions benèfiques ni científiques, l'«Institut de la dona que treballa» ha conseguit crear un nou centre benèfic i científic a la vegada: benèfic, ja que les associades, pagant una petita quota i les no associades, per un preu mòdic, tenen dret a ésser assistides, i científic, perquè els metges poden veure un gran nombre de malaltes i fer estudis complets i seriosos, puix l'Institut compta amb tots els mitjans moderns d'investigació i tractament com són: Laboratoris histològic, bacteriològic i químic, raigs X, Electroteràpia, Fisioteràpia, Radiumteràpia, etc., dirigits tot ells per personal tècnic compost de metges, ajudats per infermeres especialitzades.

ORGANITZACIÓ

Aquí m'ocuparé solament del «Cos d'infermeres» i del «Servei mèdic».

Cos d'infermeres

Com ja he dit abans, en l'any 1915 quedà constituït el primer «Cos d'infermeres» de Catalunya, mercès a la infadigable activitat de la Junta i especialment de la incomparable Directora

de la Secció senyora donya Angels Bosch d'Esquerdo, que va fer tot el que va ésser possible en pro de les seves dirigides, i d'aquí l'èxit assolit per aquesta Secció, ja que amb el poc temps transcorregut són més de 500 les alumnes de totes classes socials que han cursat els estudis que detallarem i que després d'haver sofert exàmens han obtingut el títol corresponent.

Els sis anys que fa que es va inaugurar l'Escola d'infermeres, fa que poguem obrar amb experiència pròpia i que la nostra Escola no actuï amb l'exemple d'Escoles d'altres països sinó completament adequada a les necessitats de la nostra pàtria.

Seguint aquest criteri s'ha dividit l'ensenyança en la nostra Escola d'infermeres en dos graus: general i superior, i, també especialitats per a tots els rams de la medicina.

Per obtenir el primer grau, les infermeres segueixen dos cursos, els programes dels quals són:

Primer curs.—Elements de Física i Química.—Anatomia i Fisiologia.—Pràctiques d'embenaments.—Iniciació a l'assistència de malalts.

Segon curs.—Pràctiques de cirurgia.—Clínica mèdica.—Bacteriologia.—Teoria i pràctiques de puericultura.—Pràctiques d'especialitats com són: odontologia, oftalmologia, oto-rinolaringologia, massatge, radiologia, laboratori, etc.

De totes aquestes assignatures les infermeres reben lliçons teòriques per professors metges nomenats per concurs que es fa cada dos anys i acompanyades de classes pràctiques fetes ja en l'Hospital Clínic, ja en la Casa de Maternitat, els directors i professors dels quals ens han donat sempre tota classe de facilitats.

Pel grau superior les alumnes estan internades durant tres anys seguits en residència pròpia; assisteixen a l'Escola per a les classes teòriques i es practiquen en diversos establiments hospitalaris i clíniques, sempre sots la direcció i vigilància dels professors de l'Escola.

El programa per a aquest grau comprèn: Iniciació pràctica en laboratori i farmàcia, obstetrícia, aplicació de tractaments elèctrics, massatge i els coneixements d'ordre general, cuina, rober i administració.

Han passat per les aules de l'Escola d'infermeres alumnes de totes les classes socials ja que per a totes són altament profitoses les ensenyances que allí es donen, puix ultra tenir un sentit altament utilitari, rendeix a la dona que posseeix aquests

coneixements marcats serveis que li recaben el consol de poder preveure algunes malalties, de cuidar els seus malalts en la intimitat de la llar, o, almenys, d'exercir la caritat científicament prop del desvalgut, a part que és un camp professional on la dona, dignament i honradament pot fer front a les necessitats materials de la vida.

Unes xifres vos daran a comprendre la importància de l'obra del servei d'infermeres.

Guàrdies domiciliàries (serveis diürns i nocturns).

Any 1918-19: 6,504. — Any 1919-20: 7,308. — Any 1920-21: 13,332.

En el que va d'any no han pogut ésser assistits per manca d'infermeres 61 malalts.

Infermeres col·locades fixes:

En clíniques	10
En dispensaris i laboratoris	3
En despatxos particulars de metges	4
En cases particulars, per malalts crònics.	4
Nombres d'ofertes fixes sense poder servir per manca d'infermeres	7

El «Cos Mèdic»

Sots la direcció del Dr. Francesc Esquerdo i Rodoreda, metge de número de l'Hospital de la Santa Creu i Professor auxiliar numerari de la Facultat de Medicina, està compost per distingits companys, que al front de cada una de les especialitats i a convingudes hores fixes, un o més dies de la setmana, visiten les associades, i per un preu mòdic a totes les malaltes que reclamen els seus serveis. A més, hi ha metges al front de cada una de les especialitats de laboratori.

Cada un d'aquests metges té al seu servei una o més infermeres especialitzades, al front de les quals està la infermera Srta. Mercé Piñol, que amb molt de zel i encert, té compte de la bona marxa i administració dels treballs de Dispensari.

El servei de Clíniques està compost per metges que tenen a llur càrrec les seccions de medicina, cirurgia i diferents especialitats.

Aquestes clíniques, on poden assistir les associades en cas de malaltia, paguen únicament l'estància, tenen també un servei d'infermeres, al front de les quals està una directora, que tenen compte de fer les històries clíniques, pendre dades, fer observacions, curar les malaltes, en una paraula, constitueixen un col·laborador a l'obra del metge.

Els càrrecs facultatius són proveïts per concurs i s'obté el càrrec per un any, podent-se renovar el nomenament en anys successius, essent condició indispensable la presentació d'un treball d'observació o d'investigació personal que mereixi l'aprovació d'una comissió nomenada a l'efecte.

El resultat d'aquesta organització és que l'Institut compta sempre amb un cos facultatiu disposat a fer treballs científics i amb mitjans per portar-los a cap, ja que estan secundats per personal subaltern, com són un gran nombre d'infermeres distingides i intel·ligents. Com a conseqüència d'això, resulta que l'«Institut de la dona que treballa» proporciona infermeres especialitzades en cada una de les branques de la medicina i que ja actualment estan ocupant llocs importants en despatxos de metges, laboratoris, clíniques, etc.

Per acabar ens resta dir, que aquesta institució, mentre compta amb gent de tanta vàlua com són la seva directora, D.ª Àngels Bosch d'Esquerdo, la secretària, Srta. Àngels Mateu i Pla, i tesorera, Srta. Dolors Albó, i de l'ajut material i moral de D. Francesc Moragas, Director de la «Caixa de Pensions per a la Vellesa i Estalvis», anirà seguint pel camí començat, i a no tardar, estarà estesa per tota la nostra terra, car no passen gaires mesos sense que s'obri una nova sucursal en cada una de les poblacions importants de Catalunya, ja que, com hem dit abans, des del primer de Juliol començarà a funcionar aquí a Girona, i així, a no tardar, serà l'Institució social i científica més forta de Catalunya, i així s'haurà complert allò que es proposaven els seus fundadors, de perdurable memòria, quan varen constituir, l'any 1901, l'humil «Montepio de Santa Madrona».